

Струтинська Тетяна Зіновіївна
Дерещук Тетяна Миколаївна
Козак Тетяна

Відносини України та Латвійської Республіки у політичній сфері

УДК 327(477+474.3)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-6.15>

Струтинська Тетяна Зіновіївна
кандидат політичних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57,
Івано-Франківськ, Україна
ORCID: 0000-0003-3328-628X

Дерещук Тетяна Миколаївна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57,
Івано-Франківськ, Україна
ORCID: 0000-0002-5348-9394

Козак Тетяна
магістр
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57,
Івано-Франківськ, Україна
ORCID: 0000-0003-2131-9152

Стаття присвячена дослідженню відносин між Україною та Латвією з акцентом на двосторонньому аспекті співпраці в політичній сфері. Питання двосторонніх відносин України з Латвією дуже актуальне. Співробітництво почало налагоджуватися на офіційному рівні після здобуття країнами незалежності.

У статті йдеться про політичний рівень співпраці країн з 1991 року по теперішній час. Особливу увагу приділено вивченню діалогу між державами в період правління різних президентів України. Крім того, проаналізовано основні питання військової співпраці та співпраці у сфері безпеки та оборони. Відзначено, які ініціативи та практичні заходи з'являються в контексті військового співробітництва.

Названі основні угоди, на яких базується двостороння співпраця між країнами. У 1995 році було підписано Договір про дружбу і співробітництво, у якому зазначалося, що співпраця між двома державами ґрунтуватиметься на принципах поваги та рівноправності, а також відповідатиме цілям Статуту ООН.

Проаналізовано гуманітарну, військову та політичну підтримку Латвії з початку вторгнення Російської Федерації на територію України. Ця країна однією з перших засудила дії Росії і почала допомагати Україні.

Агресія, а потім і війна Росії проти України змінили все ставлення Латвії до безпеки, а також змінився вимір її відносини з Україною. Латвія та інші країни Балтії є надійними партнерами та друзями України. Вони діють як рушійна сила інтеграції України в Європу, оскільки вони сповідують українські інтереси. Розбудова стратегічного партнерства з Латвією та іншими країнами Балтії залишатиметься пріоритетом для зовнішньої політики України, оскільки таке партнерство принесе багато переваг і змін для конфігурації сил в Європі.

Результати дослідження можуть бути використані для подальших досліджень, особливо в контексті вивчення переваг і можливостей стратегічного партнерства між державами.

Ключові слова: Україна, Латвійська Республіка, політична співпраця, двостороннє співробітництво, політика, партнерство.

Постановка проблеми та її актуальність.

На сьогоднішній день питання співпраці України з країнами Балтії, є актуальним в контексті безпеки та економічного співробітництва. Після подій 2014 року, Україна та Латвія посилили своє співробітництво, так як мають спільну зовнішню загрозу. Крім того, співпраця України і Латвії, та з країнами Балтії загалом не є новим явищем для сторін співпраці, а має історичний контекст (шлях «із варяг у греки», ідея створення Балто-Чорноморського союзу тощо).

Зв'язки України та Латвії є надзвичайно важливі для української дипломатії, так як ця країна є членом ЄС і НАТО, це дає ще одну можливість Україні кооперувати з європейською країною та використувати її євроатлантичний досвід. Латвія виступає як партнер України на міжнародному рівні та підтримує суверенітет та незалежність нашої держави. Крім того, враховуючи співпрацю, постає перспектива створення стратегічного партнерства, що створило б умови для формування сприятливого політичного, економічного та енергетичного простору.

Мета статті полягає в розкритті політичного аспекту взаємодії між Україною та Латвією. Для досягнення мети було поставлено наступні

завдання: охарактеризувати основні договори та угоди, підписані між Україною та Латвією; визначити рівень військової співпраці та співпраці у сфері оборони між державами; описати основні аспекти політичної взаємодії між Україною та Латвією з 1991 року.

Методи дослідження. У ході дослідження було використано загальнонаукові методи. Перш за все, необхідно вказати системний метод. За допомогою методів індукції та дедукції було описано відносини в цілому та конкретизовано різноманітні спільні ініціативи та співпрацю між державами.

Контент-аналіз було використано для аналізу основних документів, договорів та угод, підписаних між державами. За допомогою івент-аналізу було описано візити офіційних осіб та основні події, що стосуються двосторонніх зв'язків.

Тематика відносин України та країн Балтії є дуже привабливою для дослідників. Н. Красножон розглянула українсько-латвійську співпрацю у сфері культури та військовій сфері. Дослідниця О. Сухобокова описала політичну підтримку та військову допомогу, що надала Латвія для України в перші місяці повномасштабного вторгнення РФ на територію України. Р. Марценюк окреслила аспекти

військової співпраці України з країнами Балтії, починаючи від 1991 до 2017 року. У дослідженні були використані офіційні сайти Президента України, Міністерства закордонних справ України та сайти інших структур. Наприклад, на сайті МЗС України було вивчено інформацію про основні ініціативи, візити між посадовими особами двох країн тощо.

Результати. Після розпаду Радянського Союзу на світовій арені постають нові незалежні республіки – Україна та Латвія. Обидві держави здійснюють свою зовнішню політику відповідно до норм міжнародного права та національних інтересів, і обидві взяли курс на інтеграцію у європейській структурі після здобуття незалежності.

4 грудня 1991 року Латвійська Республіка визнала незалежність України, а Україна визнала незалежність Латвії декілька місяців швидше, а саме – 26 серпня 1991 року. Підґрунтям двосторонніх відносин з точки зору права стало укладення дипломатичних відносин, що відбулось 12 лютого 1992 року.

Договірно-правова база налічує понад 90 документів, що свідчить про встановлення надійного контакту між Україною та Латвійською Республікою.

23 травня 1995 року було підписано Договір про дружбу і співробітництво. У договорі було зазначено, що подальша співпраця між двома державами ґрунтуватиметься на принципах поваги та рівноправності, а також відповідатиме цілям Статуту ООН. Основну роль було приділено питанням безпеки, а саме: жодна сторона договору не посягатиме на території іншої і не використовуватиме агресію як засіб зовнішньої політики щодо території. Будь-які суперечки повинні вирішуватись виключно мирним шляхом та шляхом дипломатії. Сторони співпрацюватимуть в міжнародних організаціях, а також сприятимуть налагодженню контактів між урядовими силами, органами державної влади, громадянами тощо. Держави гарантують своїм громадянам рівні права. Крім того, у договорі йшлося про те, що Україна і Латвія розвиватимуть співпрацю у сфері захисту довкілля та у вирішенні глобальних та екологічних проблем, технологій, охорони здоров'я, туризму тощо. Тобто, цей договір є яскравим поштовхом до тісного співробітництва та нових можливостей для обох сторін [2].

Протокол про співробітництво між Міністерством закордонних справ України та Міністерством закордонних справ Латвійської Республіки, що був укладений у 1992 році, фактично поклав початок кооперації на рівні дипломатичних та консульських установ [7].

Якщо характеризувати відносини України та Латвії, а також які інтереси вони сповідують одна щодо іншої, то їх можна звести до декількох пунктів. Наприклад, український інтерес полягає у під-

тримці України з боку Латвії на міжнародній арені, підтримка курсу до ЄС та НАТО, збереження санкцій щодо Росії (починаючи від 2014 року), а також економічний інтерес, що полягає у залученні інвестицій та латвійського бізнесу. Так як Латвія є членом ЄС та НАТО, то Україна вивчає досвід держави щодо вступу в ці структури, а також досвід врегулювання законодавства та вдосконалення адміністративних реформ. Латвійський інтерес щодо України полягає у покращенні бізнес-клімату, у поглибленні відносин між державами, а також Латвія підтримує вступ України до ЄС та зацікавлена у результатах зони вільної торгівлі для України [11].

Після Помаранчевої революції 2004 року відносини України та Латвії покращились. Перш за все, Латвійська Республіка стала членом ЄС, а революція в Україні показала, що остання змінює вектор своєї зовнішньої політики, орієнтуючись на Захід, що стало позитивним сигналом.

Особлива увага у відносинах приділялась і приділяється питанням безпеки та оборони. З 2014 року акцент зміщується на національну безпеку, що визначається як основний елемент функціонування держави. Глобальні проблеми, виклики безпеці, зокрема інформаційній, сприяють співпраці у військовій сфері. Внаслідок агресивної поведінки Росії, Україна та Латвія змушені стояти пліч-о-пліч, зокрема у сфері військового та оборонного співробітництва [16, с. 51].

Першу угоду між Міністерством оборони України та Міністерством оборони Латвійської Республіки про військово-співробітництво було підписано 12 липня 1994 року [9]. Проте, вона втратила чинність після підписання у грудні 2010 року нової Угоди між Міністерством оборони України та Міністерством оборони Латвійської Республіки про співробітництво у сфері оборони [10].

20 вересня 1995 року був підписаний Протокол про поглиблення співробітництва між Міністерствами оборони України та Латвійської Республіки, що передбачав обмін методичними матеріалами, виробництво топографічних карт, підготовку спеціалістів, поставку засобів, яких потребують міністерства оборони тощо.

Угода між Державним комітетом у справах охорони державного кордону України і Державною прикордонною охороною Латвійської Республіки про співробітництво з питань охорони державних кордонів, що була підписана 13 липня 1999 року, зобов'язала сторони забезпечувати безпеку на державних кордонах, зміцнюючи їхню охорону.

Наступний етап співпраці у військовій сфері розпочався після 2004 року. Він став іншим та модернізованим, адже Латвія вступила до Європейського Союзу та НАТО, і тому кооперація між Україною та Латвійською Республікою відбувалась через призму євроатлантичних структур. Латвія, як і інші

балтійські країни, виступає за вступ України до ЄС, а також є надійним партнером. Це сприяє налагодженню політичного зв'язку не тільки з Латвією, але й конструктивному діалогові з європейськими інституціями.

Латвія приділяла увагу наданню консультацій Україні щодо оборонної сфери у контексті принципів НАТО. Україна з 1994 року бере участь у програмі НАТО «Партнерство заради миру». Латвія активно долучається щодо тих сфер, де вона може подітись з Україною власним досвідом, що включає в себе військово-політичний аспект. Для Латвії є дуже важливо те, що Україна обрала свій шлях та зацікавлена у адаптації свої збройних сил до стандартів НАТО. Особливо співпраця зміцнилась після того, як Україна подала заяву щодо отримання Плану дій з членства в НАТО [13].

Окремим видом співпраці є «Східне партнерство», якому Латвія, як і інші балтійські країни, надає значення. Мета «Східного партнерства» полягає у реформах у тих країнах, що мають намір ввійти до складу ЄС. Вирішення проблеми візового режиму створило нові можливості для кращого співробітництва між Україною та Латвією, а її сприяння у даному питанні позитивно вплинуло на імідж зовнішньої політики країни [15].

Після 2010 року військове співробітництво змінило характер, так як політичне керівництво України мало інший вектор і поступово частково згорнуло ті програми, про які сторони домовились раніше. Проте, у 2010 році відбулась зустріч між делегаціями Міністерства оборони України та Міністерства оборони Латвії, де вони обговорювали можливості для подальшої співпраці, а саме: навчання військових у вищих навчальних закладах та їхню підготовку, а також захист навколишнього середовища, негативні наслідки в якому можуть з'явитись внаслідок військової діяльності.

У 2014 році відбулись офіційні зустрічі міністра оборони Латвійської Республіки в рамках офіційного візиту, в контексті якого було обговорено механізми надання допомоги українським збройним силам. «Rapid Trident-2014» – програма навчання латвійських військових, що проходила у Львові. Це був так званий обмін досвідом, де Латвія запозичила певні тактики щодо ведення військових дій [4, с. 177].

Задля підтримки та фінансової допомоги Україні країни-члени НАТО створили декілька фондів. Наприклад, Латвія бере участь у Цільовому фонду з модернізації системи командування, управління, комунікації і комп'ютеризації. Латвія є серед тих країн, що додатково надають фінансову допомогу. Серед завдань фонду, який підтримує Латвія, є вдосконалення системи зв'язку в Україні та методів управління, а також закупівля цих систем [5].

Серед інших питань співробітництва є питання регіональної безпеки, реформ оборонного сектору,

сприяння підвищення боєздатності української армії відповідно до критерій НАТО, створення плану швидкого реагування на загрози безпеці. Всі ці заходи двостороннього співробітництва у сфері оборони спрямовані на те, що Україна повинна вступити в НАТО і Латвія підтримує такий курс. Крім того, латвійські військові інструктори брали участь у навчаннях української армії відповідно до стандартів Північноатлантичного альянсу. Проте, латвійські військові в свою чергу зацікавлені у використанні досвіду українських військових, який вони здобули в бойових діях на Донбасі.

У 2016 році співпраця, що стосувалась військової сфери між Україною та Латвією, не відрізнялась від попередніх років. Все ж йшлося про військові навчання на базі полків спеціального призначення, реабілітацію поранених українських бійців у Латвії, підготовку фахівців, що мають справу з екологічною безпекою. Підготовка військових відбувалась в рамках проекту BALTDEFCOL. У 2017 році було погоджено підвищення кваліфікації та вдосконалення рівня англійської мови українських військових та сил спеціального призначення. Загалом Латвія надала велику кількість гуманітарної допомоги в перші роки бойових дій на східних теренах України, а також активно надавала допомогу біженцям [3, с. 87].

Щодо відносин у політичній сфері, варто зазначити, що за президентства Віктора Ющенка відносини України та Латвії набували нових форм. Наприклад, у 2008 році в ході офіційного візиту Президента Латвійської Республіки Валдіса Затлерса було підписано Спільну заяву Глав держав. Для Віктора Ющенка також було важливо, щоб Латвія визнала Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид українського народу і визнала злочини радянського режиму на території України та приєдналась до міжнародних зусиль щодо цього питання. Латвія у 2008 році все таки визнала події Голодомору як геноцид українців. Крім того, Латвія почала окреслювати відносини з Україною одним з пріоритетів своєї зовнішньої політики [12].

Після провалу євроінтеграційної політики тогочасного українського керівництва України, подій на Майдані, втечі Віктора Януковича латвійське Міністерство закордонних справ Латвійської Республіки оголосило колишнього президента, а також інших чиновників, наближених до режиму Віктора Януковича, персонами нон-грата і заборонило в'їзд на територію Латвії.

Враховуючи російську агресію на Донбасі ще з 2014 року, Латвія, розуміючи небезпеку становища, мобілізувала свої сили для допомоги Україні. Окрім цього, оборонне співробітництво та військове співробітництво протягом останніх років було спрямоване на підтримку українського війська.

Протягом довгого періоду часу побутувала думка про те, що Латвія є не зовсім сильним

партнером України через велику частку російського населення і партії, (наприклад партія «Злагода») які представляли інтереси російськомовного населення, не висловлювали свою чітку позицію щодо подій, які відбувались на території східних областей України. А ще наявність латвійських проросійських парламентарів і їхньої позиції щодо питань референдуму у Криму дещо послаблювало зв'язок України та Латвії [11].

Події в Україні з 2014 року сформували нове бачення у Латвії та окреслили нові виміри зовнішньої політики, вектором якої став аспект безпеки. Якщо раніше Латвія, так як і інші балтійські країни (Литва чи Естонія), відчувала якусь безпеку, будучи в складі НАТО, то після 2014 року ситуація докорінно змінилась. Саме тому Латвійська Республіка спрямувала всі зусилля для підтримки України.

Зокрема, Латвія працювала на зміцнення союзу балтійських держав, щоб допомогти Україні та зберегти ті санкції, які були накладені на Росію. Це була позитивна тенденція з точки зору дипломатії, так як країни Балтії піддавались критиці за помилки у співпраці між собою, особливо в оборонному секторі, так як виявились не зовсім готові до кризових ситуацій [13].

Необхідно відзначити чітку позицію Латвії щодо будівництва «Північного потоку – 2». Вона разом із Україною, Литвою, Польщею, Молдовою, а саме йдеться про заяву голів парламентів, висловились проти газопроводу. Все це відбувалось у рамках так званої Балтійської ради міністрів. Саме тому Латвія є важливим партнером для України, так як вона має певний авторитет у європейських інституціях, незважаючи на те, що сама країна є невеликою за площею [11].

У 2015 році Президентом України стає Петро Порошенко. Відносини України та Латвійської Республіки у цей період тільки поглиблюються. Під час офіційних візитів Петро Порошенко висловлював подяку Латвії за підтримку та сприяння, а також зазначав, що шлях Латвії до ЄС надихає українські інституції на реформи та внутрішні зміни.

Петро Порошенко звернувся із запитом до Президента Латвії щодо розслідування справ колишньої влади в Україні та повернення коштів, що були конфісковані урядом Латвії. А саме йдеться про 50 млн. євро, які суд у Латвії конфіскував на свою користь, так як велась справа про розкрадання з держбюджету України і легалізацію коштів через банки у Латвії [6].

У 2015 році Латвія головувала в Раді Європейського Союзу близько шести місяців, що відкрило їй нові можливості у сфері зовнішньої політики. Перш за все, Латвія дотримувалась чіткої позиції щодо конфлікту в Україні та питань безпеки в регіоні Східної Європи. Латвійська Республіка використовувала наявні їй ресурси та доклала зусиль для політичної та економічної єдності щодо підтримки

України у боротьбі. Основна надія покладалась на підтримання сталості ініціативи «Східного партнерства» для постійного контакту з сусідами [11].

Інформаційний аспект полягає у коректному висвітленні подій в Україні та висвітлення інформації про Україну загалом. Так як частину населення складають росіяни («негромадяни»), то стає очевидним вплив російських каналів на населення. StratCom є Центром стратегічних комунікацій НАТО, який відкрив своє представництво у Ризі після ескалації бойових дій на сході України. Основними завданнями центру є: покращення зв'язку, налагодження комунікацій, а також надання правдивої та актуальної інформації. Потрібно зазначити, що центр не є інституцією Північноатлантичного альянсу, проте виступає від його імені. Тобто, відкриття центру було рішенням більш політичним, що працювало на послаблення елементів російської пропаганди у Латвії.

Цікавою є ідея щодо співпраці української ініціативи StopFake з Центром стратегічних досліджень НАТО. Це можливо здійснювати на базі платформи Україна – НАТО.

Що стосується обмеження впливу та дії російської пропаганди на території України та Латвії, то у жовтні 2022 року між Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення та Національною радою з питань електронних засобів масової інформації Латвії було підписано меморандум про співробітництво у сфері регулювання телерадіомовлення між медіарегуляторами. Меморандум передбачає обмін інформацією та досвідом. Слід зазначити, що ще на початку вторгнення, Латвія почала процес призупинення російської пропаганди та її ресурсів. Особливо тепер в умовах війни, співробітництво в інформаційній сфері між країнами є надзвичайно важливим.

З 2019 року відносини України і Латвії отримують новий зміст та виходять на новий рівень. Це пов'язано зі зміною влади в Україні та початком президентства Володимира Зеленського. 16 жовтня 2019 року відбувся офіційний візит Президента України Володимира Зеленського до Латвії, де він зустрівся з Прем'єр-міністром Латвійської Республіки Крішянісом Каріньшем та Президентом Елгісом Левітсом. Президент України підкреслив важливість підтримки України з боку Латвії та подякував за надання гуманітарної допомоги та реабілітацію військових, що постраждали внаслідок бойових дій на Донбасі. Також було домовлено про двосторонню поглиблену співпрацю на рівні міжнародних організацій та інституцій таких як Рада Європи та ООН, а питання реформ було розглянуто в ході переговорів зокрема [1].

Офіційний візит колишнього Президента Латвійської Республіки Раймондса Вейоніса до України відбувся декілька місяців раніше – 20 травня

2019 року, коли відбувалася інавгурація Володимира Зеленського.

7 жовтня 2019 року відбувся офіційний візит Міністра закордонних справ Едгарса Рінкевичса до Києва, під час якого він ще раз наголосив на підтримці України. Проте, основними подіями цього візиту було відкриття Почесного Консульства у Запоріжжі та відкриття у Києві Латвійського скверу.

Як зазначав колишній посол Латвійської Республіки Юріс Пойканс, відносини України та Латвії є дуже добрими та несуперечливими. Цьому сприяють декілька факторів: відсутність спільного кордону, відсутність будь-яких претензій та спільне минуле. Крім того, посол визнав, що саме російська агресія окреслила новий формат українсько-латвійських відносин.

Анексія Криму – грубе порушення норм міжнародного права. Юріс Пойканс стверджує, що Україна та країни Балтії знаходяться десь посередині інтересів західних регіональних лідерів та східних гравців. Тому неможливо уникнути впливів з обох сторін, що ускладнює становище. Проте, це сприяє посиленню зв'язків між Україною та Латвією. Таку ж думку про геополітичний вектор політики України поділяв і Надзвичайний і Повноважний Посол України в Латвійській Республіці (до грудня 2022 р.) Олександр Міщенко, який вважає, що відмінність України та Латвії полягає саме в зовнішньополітичній орієнтації.

Важливою подією є також підписання президентами у травні 2021 р. Спільної декларації про європейську перспективу України. Зрозуміло, що Латвія підтримує всі інтеграційні прагнення України та сприяє пришивдшеному вступу України до ЄС.

У кінці 2021 році Росія почала стягувати свої війська до кордонів України. Ситуація нагадувала напругу 2014 року, адже тоді балтійські країни вважали, що вони стануть наступною ціллю агресивного режиму РФ. Проте, кінець 2021 року та початок 2022 хоч і знаменував собою наростання загрозливих тенденцій, та все ж країни Балтії і зокрема Латвія вже не були такими як раніше. Анексія українських територій була для країн Балтії несподіванкою, тому й викликала деякі побоювання. З того часу присутність військ НАТО у Латвії та в балтійському регіоні збільшилась, а сам регіон почав укріплятись на фоні погроз Росії та присутності її збройних сил поблизу кордонів України. Крім того, у період 2014-2022 рр. Латвія збільшила свої витрати на сферу оборони.

24 лютого 2022 року Російська Федерація здійснила повномасштабне вторгнення на територію України. Того ж дня Латвія не тільки засудила агресію Росії проти України, але й знову ж таки висловила свою чітку позицію та підтримку українському народові і приймала на своїй території біженців з України, надаючи їм допомогу щодо адаптації до нових умов.

Що також є важливо, це те, що Латвія за два місяці війни в Україні віддала Україні третю частину свого оборонного бюджету, так як Україна потребує зброї, щоб протистояти ворогу та втримати фронт. Крім того, Латвія підтримує Повітряні сили ЗС України, надавши декілька винищувачів та інше озброєння, зокрема протитанкову зброю та системи ППО, летальне озброєння тощо [14].

Ще напередодні вторгнення, коли у медійному просторі звучали заяви про можливий напад зі сторони Росії, латвійське політичне керівництво прийняло рішення про надання Україні деякого озброєння (були передані зенітно-ракетні комплекси "Stinger").

В кінці лютого – на початку березня 2022 року з території Латвії вирушили перші величезні конвої гуманітарної допомоги. Крім того, Латвія виділила близько 2,4 млн. євро для нового пакету допомоги для мешканців Донеччини, а окремі конвої були направлені в Івано-Франківськ, що прийняв велику кількість біженців. Крім того, з Риги було надіслано та передано десятки автобусів та кошти для гуманітарної допомоги [8, с. 118].

13 квітня 2022 року Президент Латвійської Республіки разом з лідерами інших держав завітав до Києва з офіційним візитом, де зустрівся з Володимиром Зеленським та відвідав звільнені території Київщини. Латвія оголосила про закриття кордону з Росією та Білоруссю, блокаду російських транспортних засобів і про відмову від російського газу, а також офіційно визнала дії російської армії геноцидом українців.

Латвія лобює інтереси України у європейських структурах, вимагаючи від країн ЄС надати більше зброї та бути більш рішучими у питаннях, що стосуються підтримки України. Практичним виміром може слугувати Спільна заява Голів Комітетів із закордонних справ, парламентарів України, Польщі, Латвії, Литви, Естонії від 22 квітня 2022 року до міжнародної спільноти.

Крім того, у ході безперервних ракетних обстрілів, а саме у березні 2022 року, коли ситуація була критичною, Сейм Латвії прийняв рішення із закликом до ООН і НАТО про закриття неба над Україною.

Латвія прийняла близько 33 тисяч осіб з України, хоча ця кількість постійно змінюється і може сягати вищого показника. Близько половини українців мають право працювати у Латвії, а українські школярі можуть навчатися у латвійських школах.

9 вересня 2022 року у ході візиту Егілса Левітса до Києва, відбулась зустріч Президента України та Президента Латвійської Республіки. Володимир Зеленський зазначив, що Латвія доклала максимум зусиль для допомоги Україні. В той же час Егілс Левітс зауважив, що Україна виборює не тільки своє право на незалежність, але й всієї Європи, і закликав інші країни завжди бути на боці України.

23 червня 2022 року лідери ЄС ухвалили рішення про надання Україні статусу кандидата на членство у ЄС. Латвія є однією з перших країн, що схвалила надання такого статусу Україні на парламентському рівні та пропагувала інтереси України щодо вступу до ЄС серед інших європейських лідерів. Крім того, Латвія зацікавлена в інтеграції України до НАТО та підтримує План дій щодо вступу в НАТО, що був наданий Україні. А сам президент Латвійської Республіки закликає до початку переговорів щодо членства України у ЄС.

Висновки. Отже, відносини України та Латвії зі здобуттям незалежності мають довгу історію. Проте, слід відзначити, що співпраця у політичній площині посилилася після 2014 року і досягла свого піку у 2022 році у контексті спільної зовнішньої загрози. Латвія є віддана своїм принципам та не змінить своєї позиції щодо України, бачить Україну членом європейської сім'ї та членом Північноатлантичного альянсу і робить все можливе, щоб посприяти цьому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Відбувся офіційний візит Президента України Володимира Зеленського до Латвійської Республіки : веб-сайт. URL: <https://latvia.mfa.gov.ua/news/75419-vidbuvsya-oficijnij-vizit-prezidenta-ukrajinvolo-dimira-zelenskogo-do-latvijskoji-respubliki>
2. Договір про дружбу і співробітництво між Україною і Латвійською Республікою від 23.05.1995. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428_002#Text
3. Красножон Н. Г. Україно-латвійське співробітництво у військовій сфері у період 1991–2018 рр. *Воєнно-історичний вісник*. 2019. № 4, т. 34. С. 81–94.
4. Марценюк Р. Військова співпраця України та країн Балтії (1991–2017). *Європейські історичні студії*. 2017. № 8. С. 165–220.
5. Підтримка України з боку НАТО : веб-сайт. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160627_1607-factsheet-nato-ukraine-sup-2.pdf
6. Порошенко попросив главу Латвії допомогти Україні повернути \$50 млн : URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2087112-porosenko-porohav-glavu-latvii-dopomogti-ukraini-povernuti-50-mlnanukovica.html>
7. Протокол про співробітництво між Міністерством закордонних справ України та Міністерством закордонних справ Латвійської Республіки від 12.02.1992. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428_008#Text
8. Сухобоква О. Гуманітарна допомога країн Балтії Україні на початку повномасштабної війни Росії проти України (лютий–травень 2022). *Європейські історичні студії*. 2022. № 21. С. 113–126
9. Угода між Міністерством оборони України та Міністерством оборони Латвійської Республіки про військове співробітництво від 12.07.1994 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428_032#Text
10. Угода між Міністерством оборони України та Міністерством оборони Латвійської Республіки про співробітництво у сфері оборони від 15.12.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/428_050

11. Foreign Policy Audit: Ukraine – Latvia : веб-сайт. URL: http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/Aud_Ukr_Lat_eng.pdf (last accessed: 12.05.2022).

12. Latvia to recognize Ukrainian Holodomor as genocide. URL: <https://www.unian.info/world/93394-latvia-to-recognize-ukrainian-holodomor-asgenocide.html>

13. Latvia's support for Ukraine is unconditional : веб-сайт. URL: <https://sites.utu.fi/bre/latvias-support-for-ukraine-is-unconditional/> (last accessed: 10.05.2022).

14. Latvian aid to Ukraine equivalent to 0.8% of GDP. URL: <https://eng.lsm.lv/article/society/society/latvian-aid-to-ukraine-equivalent-to-08-ofgdp.a469983/>

15. Latvian parliament underscores need of priority development of Eastern Partnership : веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/250317755> (last accessed: 10.05.2022).

16. Vilson M. The Foreign Policy of the Baltic States and the Ukrainian Crisis: A Case of Europeanization? *New Perspectives*. 2015. Vol. 23. № 2. P. 49–76.

REFERENCES:

1. Vidbuvsia ofitsiyni vizyt Prezydenta Ukrainy Volodymyra Zelenskoho do Latviiskoi Respubliky. URL: <https://latvia.mfa.gov.ua/news/75419-vidbuvsya-oficijnij-vizit-prezidenta-ukrajinvolo-dimira-zelenskogo-do-latvijskoji-respubliki> [in Ukrainian].
2. Dohovir pro druzhbu i spivrobotnytstvo mizh Ukrainoiu i Latviiskoiu Respublikoiu vid 23.05.1995 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428_002#Text [in Ukrainian].
3. Krasnozhon N. H. Ukraino-latviiske spivrobotnytstvo u viiskovii sferi u period 1991–2018 rr. *Voienno-istorychnyi visnyk*. 2019. Vol. 34, no 4. P. 81–94.
4. Martseniuk R. () Viiskova spivpratsia Ukrainy ta krain Baltii (1991–2017). *Yevropeiski istorychni studii*. 2017 № 8. P. 165–220 [in Ukrainian].
5. Pidtrymka Ukrainy z boku NATO. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160627_1607-factsheet-nato-ukraine-sup-2.pdf [in Ukrainian].
6. Poroshenko poprosyv hlavu Latvii dopomohty Ukraini povernuty \$50 mln URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2087112-porosenko-porohav-glavu-latvii-dopomogti-ukraini-povernuti-50-mlnanukovica.html> [in Ukrainian].
7. Protokol pro spivrobotnytstvo mizh Ministerstvom zakordonnykh sprav Ukrainy ta Ministerstvom zakordonnykh sprav Latviiskoi Respubliky vid 12.02.1992. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428_008#Text [in Ukrainian].
8. Sukhobokova O. Humanitarna dopomoha krain Baltii Ukraini na pochatku povnomasshtabnoi viiny Rosii proty Ukrainy (liutyi–traven 2022). *Yevropeiski istorychni studii*. 2022. № 21. P. 113–126 [in Ukrainian].
9. Uhoda mizh Ministerstvom oborony Ukrainy ta Ministerstvom oborony Latviiskoi Respubliky pro viiskove spivrobotnytstvo vid 12.07.1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428_032#Text [in Ukrainian].
10. Uhoda mizh Ministerstvom oborony Ukrainy ta Ministerstvom oborony Latviiskoi Respubliky pro spivrobotnytstvo u sferi oborony vid 15.12.2010 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/428_050 [in Ukrainian].

11. Foreign Policy Audit: Ukraine – Latvia. URL: http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/Aud_Ukr_Lat_eng.pdf [in English].

12. Latvia to recognize Ukrainian Holodomor as genocide. URL: <https://www.unian.info/world/93394-latvia-to-recognize-ukrainian-holodomor-asgenocide.html>

13. Latvia's support for Ukraine is unconditional: URL: <https://sites.utu.fi/bre/latvias-support-for-ukraine-is-unconditional/>

14. Latvian aid to Ukraine equivalent to 0.8% of GDP. URL: <https://eng.lsm.lv/article/society/society/latvian-aid-to-ukraine-equivalent-to-08-ofgdp.a469983/>

15. Latvian parliament underscores need of priority development of Eastern Partnership. URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/250317755>

16. Vilson M. The Foreign Policy of the Baltic States and the Ukrainian Crisis: A Case of Europeanization? *New Perspectives*. 2015. Vol. 23. № 2. P. 49–76.

Relations between Ukraine and the Republic of Latvia in the political sphere

Strutynska Tetiana Zinoviivna

Ph.D. in Political Science,
Associate Professor at the Department
of International Relations
Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Shevchenka str., 57,
Ivano-Frankivsk, Ukraine
ORCID: 0000-0003-3328-628X

Dereshchuk Tetiana Mykolaivna
Candidate of Juridical Sciences (Ph.D.),
Associate Professor at the Department
of International Relations
Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Shevchenka str., 57,
Ivano-Frankivsk, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5348-9394

Kozak Tetiana
Student at the Department
of International Relations
Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Shevchenka str., 57,
Ivano-Frankivsk, Ukraine
ORCID: 0000-0003-2131-9152

The article is devoted to the study of relations between Ukraine and Latvia with an emphasis on the bilateral aspect of cooperation in the political field.

The article refers to the political level of cooperation between the countries from 1991 to the present. Special attention should be paid to the study of the dialogue between the states during the period of different presidents of Ukraine. In addition, the main issues related to military cooperation and cooperation in the field of security and defense were discussed and analyzed. It has been studied which initiatives and practical measures appear in the context of military cooperation.

In addition, the humanitarian, military and political support of Latvia at the beginning of the invasion of the Russian Federation on the territory of Ukraine was analyzed. This country was among the first to condemn the invasion and began to help Ukraine.

To say it briefly, Russian aggression and then war against Ukraine changed the attitude of Latvia to security, and also changed the dimension of their relations with Ukraine.

Latvia and other Baltic countries are reliable partners and friends of Ukraine. They act as a driver of Ukraine's integration into Europe, as they advance Ukrainian interests. Building a strategic partnership with Latvia and other the Baltic states will remain a priority for of Ukraine's foreign policy, as such a partnership will bring many benefits and changes configuration of forces in Europe.

The issue of Ukraine's bilateral relations with Latvia was in demand among scholars working on this topic. The results of the study can be used for further research, especially in the context of studying the advantages and opportunities of strategists partnership between states.

Key words: *Ukraine, Republic of Latvia, political cooperation, bilateral cooperation, policy, partnership.*